

JUST BÉLA:

HÁZIBÁL

Négy év óta először történt, hogy a Szent-Királyi család közös elhatározással, de különböző indokok alapján a házibál ellen döntött. A főorvos január elején megbetegedett — vesebaja újult ki — hetekig az ágyat nyomta, s csak az elmúlt héten ment először be a kórházba. „Azt hiszem, Edith meg fogja érteni, hogy magának a hosszú ápolás után nincs ereje napokig készülni egy házibálra,” mondta feleségének, aki helyeslőleg bólintott. De az asszony elsősorban azért ellenezte a bált, mert még Edith szempontjából is feleslegesnek tartotta. A mérnök minden valószínűség szerint elveszi, nincs semmi értelme kidobni kétháromszáz pengőt csak azért, hogy néhány férfi részegre igya magát s Edith barátnői eggyel több éjjelt áttáncoljanak. Ebből a pénzből, — a féltetett kétszáz pengővel kiegészítve — egy ezüstrókat vehet magának. Valószínűleg Edith sem akarja ezt a házibált, máskülönben már régen előhozta volna.

Szent-Királyyiné nem tévedett: lányát annyira lefoglalták egyéb gondok, hogy a házibál csak akkor jutott eszébe, amikor szülei célozgatni kezdtek az estéllyel kapcsolatos felesleges kiadásokra és a hosszantartó betegségre, mely az apát erősen legyengítette. Ő maga volt az, aki kifejezetten a bál ellen foglalt állást, anélkül, hogy véleményét megokolta volna. „Az adott körülmények között helyesebb, ha minél csendesebben viselkedünk,” gondolta magában. Ha barátnői megkérdezték tőle, mikor lesz náluk estély, bizonytalan választ adott, s hozzátette: „Az is lehet, hogy ezévben nem tartjuk meg.”

De február közepén, egyik napról a másikra hirtelen elhatározta, mégis kikényszeríti apjától ezt a bált. „A lányok elvárják, hogy mi is meghívjuk őket. Bármilyen elfogadható okot mondunk is, különböző magyarázatokat fognak találni s nem éppen a legkellemesebbeket. Ha nem rendezünk házibált, ez majdnem azt jelenti, hogy valakinek a menyasszonya vagyok. Ti tudjátok legjobban, ez nem igaz.” A főorvos nem adott végleges választ, de miután feleségével hosszasan megtárgyalta az ügyet, a maga részéről hozzájárult az estélyhez. „Csak arra kérek — mondta Edithnek négy szemközt — igyekezz minél többet

segíteni Mamának, s légy hálás neki, hogy mindent megtesz a kedvéért”. A lány akart valamit válaszolni, de meggondolta magát s csak egy színtelen *igen*-nel felelt. Este a napot is kitűzték, és rövidesen elmentek a meghívók: „Dr Szent-Királyi Jenő és neje szívesen látják február 25-én, szombaton tartandó estélyükön.” Edith még külön is telefonált azoknak, akiknek jelenlétére valamilyen okból szüksége volt. Mert Budapesten nem elég, ha Czelláth Elemér urat udvariasan meghívják egy házibálra, telefonálni is kell, kérni, magyarázni, miért éppen ezen a napon rendezik, s miért nem máskor, bejelenteni, milyen lányok és férfiak jelennek még meg kívülről, s mindenekelőtt: könyörögni kell, hogy ha kilenckor nem is, de legalább tizenegyre tüntesse ki pontos megjelenésével a háziakat. Ha ez megtörtént, remélni lehetett, hogy Czelláth Elemér úr esetleg megszánja Szent-Királyi Jenőéket s elfárad hozzájuk. De ha elfelejtenék meghívni, aznap éjjel vért izzadna és a rajta esett sérelmet sohasem tudná megbocsájtani. A lányoknál némileg más a helyzet, de a komplikációk itt sem hiányzanak, s bármennyire is barátnői Edithnek, gyanakodásban, irigységben és rosszmájúságban ellenségeit is felülműlják. „Miért nem mondtad előbb, hogy idén is rendeztek házibált, — pöntyögte be a telefonba Pöntyike sértődötten — most már nem tudok új ruhát csináltatni, azt meg nem akarom, hogy mindenki rajtam mulasson. Inkább nem megyek el!” Edith hiába magyarázza, hogy ő sem új ruhában lesz, csak a díszit változtatja meg a kék estélyin, Pöntyit nem lehet megnyugtadni. De amikor megmondja, — színtelen hangon, mintha valami jelentéktelen dolgot közölne — hogy Bardon Péter két ittartózkodó olasz kollégája is megjelenik, a tömör gummilabda föl pattan, és Edith kedvéért minden áldozatra hajlandónak mutatkozik, azt gondolván magában, hogy azok ketten úgysem tudják, új ruhában van-e vagy sem. Dudich Necinél más az akadály: aznap Kec-álarcosbál van s „tudod ott olyan jól lehet mulatni, hogy nagyon nehéz lenne lemondanom róla”. Necike nem akarja megsérteni Szent-Királyi Edithet, de butasága arányban áll testsúlyával. Minden héten kétszer méri magát, s a gyógyszerítári mérlegek valószínűleg többet mutatnak, mert lehetetlen, hogy hatvanhét kiló legyen. A két olasz mérnök — Edith még egyiket sem látta, de nyugodt lelkiismerettel állítja, hogy „érdekesekek” és „jóképűek” — itt is segít a nehézségek áthidalásán, s Dudich Neci legalább éjjel kettőig hajlandónak mutatkozik táncolni velük. „De nem

haragszol majd, ha hajnal felé átmegyünk a Hungáriába. Tudod, anyámnak az az érzése, hogy én álarcosbálon fogok megismerkedni jövődő férjemmel.” „Igen, de akkor helyesebb lenne, ha a süketnémák báljába mennél, ott nem hallják, milyen ostobaságokat beszélsz”, — gondolja magában Edith és leteszi a kagylót.

De a rosszhiszemű gyanakvásokra elsősorban az estély alatt nyílik alkalom. Itt már azok az anyák is versenyezhetnek, akik elkísérik lányaikat és egy távoli szobában bridzselnek, amíg a Pöntyik és Moncsik zavartalanul esőkolóznak az erkélyen vagy táncközben a „hangulatvilágításos” szobában. Ha kevesebb pezsgő folyik, mint az elmúlt évben (vannak emberek, akiknek ilyen dolgokban bámulatos emlékezőtehetségük van), rögtön megindul a találgatás: „Szent-Királyiéknak idén rosszabbul megy. Biztosan Andreának kell sokat adniok. Persze, egy elvált asszony... Vagy Edith kelengyjére spórolnak”.

Szent-Királyiné már felvette lila taftruháját, kiadta az utasításokat Irénnek és az éjszakára szerződötetett két pincérnek („Mennyire egyszerűbb lett volna, ha Jenő ide-rendel két ügyes embert a kórházi konyhából”, gondolja magában Klára asszony. De tudja, férje ilyenekben nagyon korrekt.), s most Edith öltözködését nézi. Kilenc mult, a vendégek már itt lehetnének.

— Mit gondolsz, elég lesz a parfé? — kérdezi az asszony, mert Edith nem tudta pontosan megmondani, mennyien lesznek összesen. S egy-két váratlan vendégre is lehet mindig számítani. A fiatalok valóságos szenvedéllyel versenyeznek, ki tud több családnál megfordulni egy éjszakán.

— Én inkább attól félek, nem lesz elég ital. Jó lenne elküldeni az egyik embert borért a sörözőbe. Ha nem lesz pezsgő és szamorodni, majd megisszák a közönséges bort is. Mamának nincs fogalma arról, hogy Elemér például mennyit tud inni.

Edithnek nincs jó kedve, szülei nem eresztenének be egyetlen vendéget sem, ha tudnák, amit ő tud; de igyekeznek nem gondolni semmire, Péter nemsokára itt lesz, s akkor minden eldől. Az ember mindig azt mondja: tovább már nem mehet — legyen szó nélkülözésről, fájdalomról, erőkifejtésről — s bizonyos idő múlva csodálkozva látja: még mindig nem ért el a végső határhoz. De elkövetkezik egy pillanat, amikor idegen erők is beleszólnak sorsunkba, — s tovább már valóban nem mehet. Szent-Királyi Jenő lánya tudta ezt. Nem érzett különösebb nyugtalansá-

got szívében, mert a hónapok óta tartó bizonytalanság ezen az éjszakán megszűnik; s ez a tudat segített elviselni egy titkot.

Egy óra múlva a szalónban már néhány vendég ült: Edith új barátnője, akivel nyáron ismerkedett meg, Moncsi, a két Bende fiú, Péter, s végül az egyik olasz mérnök. A másik nem tudott eljönni. Azután minden negyedórában érkezett egy-két vendég.

— Edith, biztosan eljön a Bobby? — kérdezte reménykedő s egyben kételkedő hangon az új barátnő. — Bernátéknak a múlt héten megígérte, hogy reggelig náluk marad, csak éjfélkor szalad át egy másik családhoz, s el sem jött hozzájuk.

A Bobbynak becézett férfit Wittich Hugónak hívták, tisztviselő volt egy jutagárban. Budapesten s az előkelő nyaralóhelyeken mindenki ismerte, legalább is névről, mert nem volt báli tudósítás, ahol nem szerepelt volna, dicsérő jelzők között, mint a háborúból hazatérő hadvezér diadalkocsiján, pálmaágakkal körülvéve. Évekkel azelőtt mint agilis főrendező emlegették, azután tapasztalt bálelnök lett, s végül mint a bálirányító komité vezére és tiszteletbeli elnöke kopasz fejjel és rogyant térdel még mindig fáradhatatlanul irányította a bálakat. A lapok társasági rovatában időnkint nyilatkozott, hogy átadja a helyét a fiataloknak, de nélküle nem lehetett jólsikerült bált rendezni, s így sohasem vonult vissza az „aktív munkától”. Büszkén szokta mondogatni, hogy évente egy frakkot, három eszkarpent és tizenkét selyemharisnyát szaggat rongyokra, — s ez nem volt túlzás, bármennyire is annak hitte az avatatlan. Mert nem lehetett elképzelni bált, jótékony garden-partyt, estélyt, elegáns ötórás teát, ahol Bobby nem jelent volna meg, hacsak egy percre is. Arra is büszke volt, hogy egy téli éjszakán sikerült két nagyobb, négy kisebb és tizenegy házi-bálon egy-egy fordulót táncolnia, s amellet három mulatóban meginnia néhány pohár pezsgőt. Eddig ez volt a rekordja, de bizalmasainak bevallotta, hogy mielőtt véglegesen és megváltoztathatatlanul visszavonulna sikereinek színteréről, még megkísérli túlszárnyalni ezt a teljesítményt is. Ez az ember egy végzetes tévedés áldozata volt: külső megjelenése, egyénisége, szellemi képességei arra predesztinálták, hogy borbélysegéd legyen — s a véletlen tréfájából az álmodozó lányok elérhetetlen vágya lett, és anyák boldogsága vagy keserősége. Mert boldog volt az a lány, akivel két percig táncolt, s vigasztalhatatlan az az anya, akinek estélyéről hi-

ányzott. „Bernáték házibálja egészen jól sikerült volna, ha Bobby is megjelenik. De így a lányok kedvetlenek voltak egész éjjel s Bernátné kétségbeesetten telefonált minden-hova, mert nem akart belenyugodni abba, hogy Bobby éppen az ő estélyükről hiányozzék”, mesélték másnap a Váczi-utcában. S ami a legfurcsább: a háta mögött nemcsak a férfiak, de azok a lányok is kinevették, akik a boldogságtól kipirulva táncoltak vele. „Közröhej tárgya”, Moncsi szerint, s mégis versengtek érte. Bobby esete az emberi következetlenség jelentéktelen, de jellemző szimbóluma volt.

— Én a Semmeringen találkoztam vele egyszer. Még nem ismertük egymást, s így alkalmam volt jól megfigyelni, — mondta most Bendekovitch Kálmán, akinek titokban szintén bálelnöki vágyai voltak. — Amikor a *Panhans* uszodájában megpillantottam, arra gondoltam, most kel-lene Bobby barátunkat a pesti lányoknak látniok, vége lenne a varázsnak. Horpadt mellét, cingár lábait és szür-késfehér bőrét Greco is megcsodálta volna.

— Ki az a Greco? — kérdezte Pöntyike.

A szalón felhördült a tömör gumilabda tudatlanságán. Czelláth Elemér a távoli rokon segítségére sietett:

— Egy *spanyol* festő. De a rendes neve valami más.

Bendekovitch Kálmán homályosan úgy emlékezett, hogy a festő görög, de nem volt biztos a dolgában, s így nem merte kijavítani a *spanyolt*. Még másolatban sem látta képeit, csak azt tudta róla, hogy hosszúkasfejű, so-vány alakokat festett. A többiek még ennyit sem tudtak, s így felhördülésük megokolatlan volt. De Kálmán már folytatta:

— Azután a rulettnél is láttam. A nagy férfi, aki csak konteszekkel hajlandó megnyitni egy bált, óvatosan két-sillingesekkel játszott, s ha vesztett, az ajkát harapdálta idegességében.

— Ez csak azt jelenti, — kelt valaki Bobby védelmé-re — hogy nem szórja könnyelműen a pénzt.

A következő pillanatban kinyílt az ajtó, s megjelent a várvavárt férfiú:

— Kezeit csókolom, Edithke. Maga ma valóságos báj-vödör — mondta s meglepégedetten nézett körül. Szent-Királyné boldogan szorongatta a kezét. S Wittich Hugó, mint aki tudja, hogy mindenki rá kíváncsi, beszélni kez-dett:

— Képzeljék, ma délután észreveszem, hogy raccso-lok. De nem csoda, az ember annyit jár arisztokraták kö-

zé, hogy valami végül is ráragad. Csütörtökön is egy hercegnővel nyitottam meg a Tavasz-bált. Talán olvasták az újságban.

A *talán* nagy emberekhez illő szerénység jele volt, mert Hugó tudta, hogy másnap mindenki értesült az eseményről az újságokból. Ez egyben felelet is akart lenni arra a támadásra, mely a múlt héten jelent meg egy riportlapban Wittich Bobby ellen, aki nem engedi érvényesülni a fiatalokat, s nem restell kopasz fejével bálokat rendezni. „Únjuk már Bobby urat, tünjön el, mert úgy fest az elsőbálos lányok között, mint valami frakkos szatír”, írja többek között a lap. A megsértett elnök először helyreigazító nyilatkozatra gondolt, melyben kifejti, hogy tudatlan emberek nem is sejtik, milyen felelősség bált rendezni, aztán egy kollektív tiltakozó levelet fogalmazott a pesti bálozó ifjúság és a méltatlankodó szülők nevében, s gyűjtötte az aláírásokat.

Néhányan táncolni kezdtek, mások tanulmányozás céljából a büffének berendezett ebédlő felé tartottak, ahol egy éhes farkascsoárdára váró ingyencégek terhe alatt nyögtek az asztalok. Edith szeretett volna nyugodtan beszélni Péterrel, de erről egyelőre le kellett mondania, mert házikisasszonyi teendői lefoglalták. Csak éjjel felé maradtak néhány pillanatra magukra a dolgozószobában. A lány nem tudta, hogyan kezdje, arra is vigyáznia kellett, nehogy valaki csak egy szót is meghalljon a beszélgetésből, s amellet minden pillanatban anyja hívását várta.

— Péter, kérem, maradjon nyugodtan, mert esetleg figyelnek bennünket.

Azután gyorsan hozzátette, hogy minél előbb átessen a legnehezebben:

— Péter, baj van.

Vannak esetek, amikor az agy rögtön helyesen kapcsol, s az ember nem is annyira a szavakból, mint inkább a hangsúlyból, vagy a tekintetből megérzi, miről van szó. De ha kellemetlen számunkra az, amit már tudunk, még önmagunk előtt is komédiázva, kérdő tekintettel nézünk a másokra. Péter rögtön tudta, hogy a lány mire céloz, de értelmetlen arccal:

— Mi? Itthon megtudtak valamit?

— Nem, legalább is azt hiszem, nem. Más baj van.

— ?

— Péter, csak arra kérem, most álljon mellettem. Nem teszek semmiért szemrehányást magának, tudom, én is hibás vagyok. De kötelessége segítenie rajtam.

— Maga keresztretjvényeket ad fel nekem, — válaszolt a férfi, de tovább nem folytathatta, mert mielőtt még Edith azt mondhatta volna: „Kérjen fel gyorsan táncolni!”, Wittich Hugo feléjük sietett, és kedélyesen:

— Zavarok? ... zavarok? Szent-Királyi, maga ma valóságos bájözön. Szabad felkérnem egy kis gyönyörteljes császkálásra?

Boby kimagasló egyéniségnek érezte magát, ami különleg többek között abban nyilvánult meg, hogy lányismerőseit jókedvében — mintegy kitüntetésképpen — vezetéknevükön szólította, s a magacsinálta báli argót előszeretettel vegyítette angyalföldi kifejezésekkel.

— Himbállak alássan, — fordult a mérnök felé, aki örült, hogy magára maradvá kissé felkészülhet Edith támadására — azonnal visszahozom neked ezt a szöke tüneményt.

Péter leült Szent-Királyi Jenő karosszékébe, kinyújtotta lábait s fejét hátrahajtva gondolkozni kezdett Edith szavain. Mit akar tőle ez a lány? Azt reméli, hogy ő szerelemből, érdekből vagy kötelességből elveszi? Vigyázott volna jobban magára! Talán még örül is a bajnak, arra gondolva, hogy ő, Péter, most becsületesen odaáll az apa elé, s megkéri. Miért becsületesen? Becsületes dolog az, ha valaki csak azért házasodik, hogy botrány ne legyen, vagy egy lány ne kényszerüljön elmenni az orvoshoz?

Mint sok férfi, Péter is szeretett erkölcsi magaslatról szemlélni embereket és tetteket, ha a maga erkölcsstelenségét kellett megvédenie. Talán arra is hajlandó lett volna, hogy feddő beszédet tartson Edithnek, ha a lány világosan megmondja, mi a baj. Ősszel ő maga is többször gondolt a házasságra, hiszen az távolról sem jelentene végleges lekötöttséget, s együttlétük alatt is kiköthetne magának bizonyos szabadságot. A lány csinos, valami vagyona is van, a főorvos esetleg apanázst is adna. De aztán felmerült előtte a kényelmesebb megoldás gondolata, — s ezt választotta. „Egy dolog bizonyos, — gondolta most magában, s kezébe vette Szent-Királyi féltett ceruzáinak egyikét, melyeknek mindig az íróasztal bal oldalán kellett lenniük, szépen kihegyezve — a kicsike téved, ha azt hiszi, hogy ezért rögtön elveszem. S hátha nem is biztos a dolog?!” Gyáván és aljasul most belekapaszkodott ebbe a gondolatba: Edith talán téved, vagy ilyen hazugsággal akarja kikényszeríteni a házasságot. Ebben a pillanatban úgy érezte, legjobb, ha azonnal tisztázza az ügyet. Átment a táncolókhöz s felkérte Edithet.

Aztán közömbös hangon, hogy a körülöttük lévőek ne vegyenek észre semmit:

— Menjünk valami nyugadt helyre, itt nem lehet beszélni. Még a konyhában is jobb lenne.

— Jó, menjünk a konyhába. Irén a büffénél van, ha anyám kijön, majd kitalálok valamit, miért vagyok ott. Maga meg egyszerűen velem tartott. De nagy rend nincs kint!

— Ez most igazán lényegtelen, Edith. Csak vendégei közül ne jöjjön senki utánunk.

A konyhában Péter felült a jegesszekrényre, a lány pedig kezébe vett valamit. Az ajtót félig nyitva hagyták, így senki sem gondolhatja, hogy csókolóznak.

— Azt hiszem, — mondta a mérnök kissé atyáskodó hangon, — maga téved. De mindkettőnk megnyugtatósára holnap elmegyünk egy orvoshoz, az majd megvizsgálja.

Abban reménykedett, hogy Edith visszaretten a meg-alázó vizsgálatától, ha nincs semmi baja s csak őt akarja megtéveszteni. De a lány válaszából nem lehetett semmire sem következtetni:

— Maga ezt olyan nyugodtan mondja, mintha azt ajánlaná, menjünk holnap moziba vagy kiállításra. Van Pesten orvosa, akiben teljesen megbízhat?

Néhány pillanatig mintha erősebben lehetett volna hallani a tánczenét, de mindketten annyira elmélyedtek saját gondolataikba, hogy nem vettek észre semmit. Azután megint csak a gáztatott víz bugyborékoló zaja kísérette beszélgetésüket. S Szent-Királyiné, aki a hallban állott, most minden szavukat hallotta. Az első kérdés után szeretett volna elmenekülni, de félt, hogy meghallhatják a zajt s a kíváncsiság is visszatartotta, szinte akarata ellenére.

— És mi történik, — kérdezte Edith — ha aggodalmam alapos volt?

— Ne nyugtalanodjék holnapig. Minden rendbe fog jönni. Én valószínűnek tartom, hogy téved.

— És ha nem?

— Erről még ráérünk beszélni akkor is, ha az orvos megállapított valamit.

— Maga nyugodtan viselkedik, persze, nem magáról van szó.

A zene hangja megint felerősödött. A férfi kissé előrehajolt, de aztán megnyugodott.

— Azt hittem, valaki járkal a hallban. Ne dühítsen engem, Edith, azzal, hogy állandóan meggyanusít vala-

mivel. Ha tényleg baj van, azzal még nem segítünk, ha én is elvesztem a fejem.

A lány azt várta, hogy a mérnök legalább céloz a házasságra, mint ami mindent megoldana. Ehelyett Péter — kétségtelenül a legalkalmasabb pillanatban — így szólt:

— Holnap okvetlenül felkeresünk egy orvost. Ne feledje el, hogy én a jövő héten már valószínűleg Milánóban leszek. Nyugodt lelkiismerettel akarom itthagyni Pestet.

Különös, de így van: a Szent-Királyi Jenők mellett mindig a Bardon Péterek hivatkoznak legtöbbször a lelkiismeretre. Edith tudta, hogy a mérnök márciusban már visszatér Olaszországba, de mindig abban reménykedett, valami talán közbejön, vagy az eljegyzés megtörténik még utazás előtt. S most ez az ember, mintha nem lenne elég a mai baj, előhossa a másikat is. Megint eljött az a perc, mikor világosan látta, hogy csúnyán becsapták. De ezek a világos gondolatok mindig csak rövid ideig tartottak, — utána rögtön megint megkapaszkodott az egyetlen szalmaszálban: Péter sokkal korrektebb, semhogy éppen akkor hagyná magára, amikor a legnagyobb szükségben van. Talán jó lenne, ha minden különösebb hangsúly nélkül tudtára adná, hogy szerinte a jelen esetben csak egy megoldás lehetséges.

— Péter, kérem, ugye maga tudni fogja a kötelességet, ha az orvos is megállapítja, hogy baj van?

Hangja tele volt szomorúsággal és reménnyel. A férfi úgy félt ettől a kérdéstől, mintha egy leprás közeledne feléje. De még mindig nem válaszolt egyenesen.

— Természetesen, Edith. Ha gyanuja igaz, egyetlen injekció mindent rendbehoz.

— Egy injekció?! Hát maga ezt nevezi kötelességteljesítésnek?!

— Edith, az Istenért, csendesebben!

Odament hozzá, meg akarta símogatni a haját, de a lány ellökte magától, mintha a mérnök lenne a leprás. Egy injekció elég lesz?! Hát erre gondol az a nyomorult. Kedve lett volna berohanni a szalónba, s a zenét túlkialbálva mindenkinek tudtára adni, hogy valaki rútul visszaélt erőtlenségével és bizalmával. De nem mozdult el a konyhaasztal mellől. Megvető tekintetet vetett a mérnökre, aki még mindig úgy viselkedett, mintha nem tudta volna, mit ért Edith kötelességteljesítés alatt.

— De Edith, mi van magával? Megértem, ha meg-

ijed az *injekció* szóra, de ez ma már teljesen veszélytelen...

Azután mintha a lány gúnyos nézése észretérítette volna, méltatlankodó hangon:

— Hogyan? Hát maga arra gondolt, hogy én úgy segítek magán, hogy elveszem? Ezt nevezi maga korrektségnek? Tessék tudomásul venni, hogy maga ettől a dologtól teljesen függetlenül is még a feleségem lehet; s viszont, nem vagyok hajlandó magát és magamat annyira lebecsülni, hogy csak *ezért* ugrom fejest a házasságba. Sokkal szentebb dolognak tartom a házasságot.

Beszéd közben lopva a lány arcára pillantott, kíváncsi volt a hatásra. Ha még mindig nem sikerült jobb belátásra bírnia, jöhetnek a többi érvek. Edith most a gázrezsóhoz lépett, s lecsavarta a lángot, mert a víz forrni kezdett. Ez a mozdulat megnyugtatta a mérnököt.

— Ugye, maga is belátja, hogy igazam van?

A lány nem felel, mert úgy érzi, a férfi még arra se méltó, hogy válaszoljanak neki. Lehajtott fejjel ül a konyhaszéken, nem gondol semmire, csak sírni szeretne. Hát enyire jutott! Egy nőcsábász tart neki előadást a házasság szentségéről és a korrektségről. Egy injekció!! Bent elhallgatott a zene.

— Menjünk vissza, — mondta a férfi — nem akarom, hogy távollétünket észrevegyék. Majd lesz alkalomunk még az éjszaka folyamán mindent véglegesen megbeszélni.

Edith némán követte.

Szent-Királyiné éppen eleget hallott kettőjük beszédjéből ahhoz, hogy ne legyen semmi kétsége: Edithnek viszonya van a mérnökkel, s a viszonynak következményei is vannak. A titok teljesen váratlanul érte, mert ha gondolt is arra, hogy a férfi megcsókolta Edithet, többet nem mert volna feltételezni. Most annyira magzavarodott, hogy nem volt bátorsága visszamenni az öregek közé, akik bridzsezéssel voltak elfoglalva, s a fiatalokhoz sem akart menni, mert Edith minden pillanatban visszajöhetett és félt a szemébe nézni. Ha elárulja magát, lánya esetleg elveszti lélekjelenlétét, s az estély még botrányba fullad. Ezt pedig Jenő nem tudná elviselni. Még nem határozott, mit fog csinálni, beavatkozik-e a dologba, vagy pedig a mérnök becsületességében bízva, úgy viselkedik, mintha nem tudna semmiről, — de egy bizonyos: Apának nem szabad még csak sejtienie sem a valóságot. A Cukor-utcai

elemi iskola egykori tanítónője úgy érezte, szürke életében először történik valami rendkívüli, s ha félt is az esetleges bonyodalmaktól, ugyanakkor büszkeség töltötte el, amikor hősi szerepére gondolt. Egyelőre nincs sok ideje töprengeni, mert a vendégek betódulnak az ebédlőbe, s neki mosolyogva kell kínálnia az öregeket és fiatalokat. Edith is föltűnt a másik szobában; arca olyan sápadt, hogy szinte egybefolyik szőke hajával. A mérnök zavartan áll mellette, nem tudja, hátat fordítson-e a lánynak, aki bántó közönnnyel néz át rajta, vagy pedig viselkedjék közvetlenül, mintha nem történt volna köztük semmi. Szent-Királyiné mindezt jól látja, de nem szabad semmit észrevennie.

— Edithke — mondja az anya, s igyekszik elnyomni hangjának remegését — gyere ide segíteni nekem egy kicsit. Mit parancsol, kedves Bardon? Talán először ebből...

A leghelyesebb lenne hazaküldeni mindenkit, hogy nyugodtan tudjon határozni, s ehelyett mosolyogva kell az emberek szemébe néznie.

— Méltóságos asszonyom, — mondja Wittich Hugó, miután harmadszor evett a langusztból — őszintén kijelentem, kevés ilyen jólsikerült estélyen vettem részt ezen a télen. Edithke valóságos költemény: szonett karcsú lábakkal és szőke rímekkel. Majd intézkedem, hogy a *Társasági élet*-ben bőven írjanak a bálról, s képet is hozzanak róla.

— Köszönöm, kedves Bobby, — válaszolja melankólikusan Szent-Királyiné, mert még ez a kitüntető figyelem sem tudja feledtetni vele a szörnyű valóságot — nem érdemeljük meg, hogy maga ennyire kitüntessen bennünket. Adhatok még egy kis sonkát?

— Talán inkább a langusztból. Vigyázni kell a kondíciómrá, még tizenöt-husz házibál vár rám ebben a szezonban. Méltóztassék elhinni, néha bámulattal hódolok magam előtt az ilyen teljesítményért...

Hajnal felé folytatódik a konyhában félbemaradt beszélgetés. Edith, a néhány pohár pezsgő hatása alatt, minden félelem nélkül tárja fel legtitkosabb gondolatait. Felesleges minden taktikázás és gyávaság: veszíteni valója már nincs semmi. Nyugodtan beszélhet, anyja egy távoli szobában van, s a körülötte lévők csak önmagukkal s párjukkal törődnek. A gramofont időnkint még fölhúzza valami, hogy a zene védelme alatt nyugodtabban lehessen

csókolózni, s ha egy-egy pár, megúnva a homályban való mozdulatlanságot, táncolni kezd, szemérmelenségben felülmúlja a kikötők matrózát s utcalányát. Hajnal felé minden mozdulat megengedett, a legpimaszabb célzás sem sértés, hallgatag megegyezéssel felrúgják az illem nappali szabályait. „Nagyszerű hangulat volt”, mondják másnap, „az Elemérrel nem lehetett bírni, a Neci meg lerókázta a fürdőszoba tükrét.” A szülők pedig nyugodtan alszanak otthon, vagy a harmadik szobában beszélgetnek. Néha kedvük lenne megnézni a Moncsikat és Pöntyiket, de illetudásuk erősebb kíváncsiságuknál s nyugtalanságuknál: „ne zavarjuk őket”, mondják magukban s megértően mosolyognak.

A lányszobában két árnyék halkan beszélget:

— Nem azért mentem fel magához, hogy kényszerítve legyen utána elvenni; de mert feltételeztem, hogy elvesz, felmentem magához.

— Szép kis okoskodás!...

— Szóval még maga merészel ítélkezni s méltatlankodni. Átkozom azt a napot, amikor megismertem.

— De Edith, ha...

— Kérem, ne nyuljon hozzám!

— Nem haragszom magára, mert ideges. Ha kissé önmagába mélyed, belátja...

— Nem látok be semmit. Arról beszéljen, kérem, mit tegyünk. Én nem bírok sokáig apám szemébe nézni. Ha kitudódik a dolog, öngyilkos leszek...

— Ne fenyegetőzzék, ezzel nem ér el semmit. Hétfő délután találkozunk, s együtt elmegyünk egy orvoshoz. Maga nevetni fog az egészen, ha kiderül, hogy rémlátásai voltak.

Csend. Néhány perc múlva:

— Biztos már, hogy a jövő héten visszautazik Milánóba?

— Dehogy is biztos.

— Péter, mondja meg őszintén: szeret?

— Kis csacsi, ne beszéljünk most erről. Jöjjön táncolni.

Jusi Béla